SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 15. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 18 Oktober 1911. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 31 Årg.

Arvid Ödmann.

Med en föreställning af »Romeo och Julia» den 17 okt. tager hofsångaren Arvid Ödmann afsked från vår operascen efter att i bortåt 40 år ha tillhört densamma. Det är ett afsked, som stämmer till vemod vid minnet af den lysande konstnärsbana som operasångare, hvilken han nu har bakom sig. Få af våra operaartister ha varit så uppburna och »dyrkade» som han. Genom sin härliga, silfverklara, äkta tenorstämma har han under decennier tjusat vår operapublik. Det är ju vanligen tenorerna, hvilka rollen af »primo amoroso» tillkommer, som blifva publikens afgudar — specielt det täcka könets — och detta lyckliga öde har äfven blifvit Arvid Ödmanns. I nästan lika hög grad delades det af hans företrädare på vår operascen, Oscar Arnoldson. Men vid jämförelse mellan deras sångstämmor stod Arnoldsons tenor närmare en baryton, medan Ödmanns röst utmärkte sig för öppen, hög och klar tenorklang, som påminte om Olle Strandberg, Arnoldsons företrädare.

Signe Rappe.

Särskilda bevis på operapublikens höga uppskattning af Ödmanns konstnärskap, har han fått röna vid flera tillfällen. Så t. ex. då han 1898 kunde fira 25 års-jubileum vid vår operascen, 1891 i maj då han hade recett på Operan, då, likasom nu i Romeos roll, samt ej längesedan, nämligen d. 14 febr. förra året, då han i 37 år tillhört densamma och på aftonen uppträdde som Fra Diavolo. Samma dag aftäcktes i Kgl. teaterns stora foyer hans bröstbild i marmor, utförd af Werner Åkerman, en skänk till teatern af grosshandlare Röhss i Göteborg. Om än Ödmann på senare år ej kunnat taga sitt »höga C» i bröströst med samma glans som förr utan fått anlita

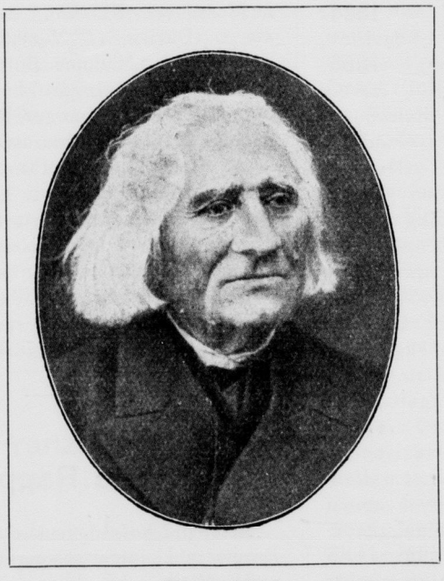

Franz Liszt.

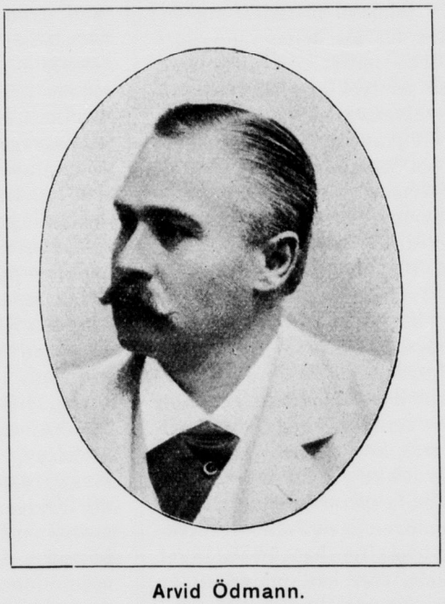

Arvid Ödmann.

falsetten, så är detta något som åtskilliga andra, yngre tenorer få underkasta sig; hans stämma har fortfarande haft sin egna bedårande klang, som hållit honom uppe i publikens sympatier. Ännu förra året under vårterminen sjöng han, utom Fra Diavolo, såsom nyss nämndes, sin sista nya roll, Linkerton i »Madame Butterfly», Alfred i »Den vilseförda», Fernando i »Leonora», Bergakungen i »Den bergtagna» och d. 20 april Faust i Gounods opera. Med vårterminens slut lämnade han den scen, där han firat så stora triumfer. För vårdande af sin hälsa reste han i augusti till Wiesbaden och kunde efter återkomsten till Stockholm fira sin 60-års-födelsedag här, ehuru ännu sjuk, så att han ej kunde mottaga besök af dem som då ville bringa honom sin hyllning, hvilken dock ej uteblef i annan form. Som konsertsångare har Ödmann under förra säsongen med stor framgång uppträdt i Berns' salonger och äfven i Göteborg. Efter sitt afskedstagande från Kungl teatern ämnar han göra en längre konsertturné i landsorten. Hädanefter kommer väl ock konsertsalongen att bli hans fält för fortfarande framgångar på konstnärsbanan.

Till sist må här lämnas några biografiska uppgifter om konstnärens lif och verksamhet intill den dag, då han säger vår opera-publik farväl. Om denna föreställning få vi här längre fram i detta nummer yttra oss.

Arvid Ödmann föddes d. 18 okt. 1850 i Karlstad, son af en köpman därstädes. Redan som skolgosse gjorde han sig bemärkt för sin goda sångröst, likasom några af hans syskon. I allmänna läroverket på platsen hade den unge Arvid hunnit upp i sjunde klassen och beredde sig just att taga studentexamen, då han fick ett anbud af den om svensk kvartettsång förtjänte magister Jahnke vid Tyska skolan i Stockholm att bli medlem af en sångkör, som skulle göra en turné i Amerika. Ödmann inställde sig då i hufvudstaden för att deltaga i sångöfningarna. Här fördes den unge tenorsångaren af en lycklig slump tillsammans med sekreteraren vid kungl. teatrarne O. Wijkander, och då denne insåg att en sådan röst icke borde släppas, öfvertalade han Ödmann att ingå vid Operan. Efter att ha profsjungit för direktionen antogs sångaren genast till elev. Detta var på hösten 1871. Efter ungefär halftannat års trägna sångstudier för Fritz Arlberg, debuterade Ödmann d. 14 febr. 1873 på Operan som Tamino i »Trollflöjten». Kritiken lofordade enhälligt hans »äkta nordiska, höga, rena och klara tenor». För scenen hade han också en fördelaktig figur och apparition. Ödmann fortsatte emellertid sångundervisningen, nu med Julius Günther som lärare, hvarefter han 1875 begaf sig till Paris, där han under ett år fullkomnade sin utbildning hos den berömda sångläraren vid konservatoriet N. J. J. Masset. En svensk musiker, som sedan mycket intresserat sig för Ödmanns musikaliska utbildning, må ock nämnas, nämligen prof. Ivar Hallström, med hvilken han ock under ferierna fick göra utländska reseturer, därvid bl. a. gästande den konstälskande drottningen af Rumänien, »Carmen Sylva». Från 1874 har Ödmann varit anställd vid Operan härstädes till 1887, då han tillhörde Köpenhamns kungl. teater, men tog hösten 1889 åter engagement vid Stockholms-Operan, som han allt sedan varit trogen. Efter sin första debut och före resan till Paris uppträdde han emellertid i flere roller, såsom följande repertoar i kronologisk ordning utvisar, hvarvid vi börja med hans första debutroll.

1873: *Tamino*, titelrollen i *Oberon*, *Ernesto* i »Don Pasquale»; — **1874**: *De Sirval* i »Linda», Riddar *Tuve* i »Den bergtagna», *Nemorino* i »Kärleksdrycken», *Don Octavio* i »Don Juan»; — **1875**: *Leander* i »Läkaren mot sin vilja» af Gounod; — **1876**: *Charlot* i »Advokaten Patelin»; — **1877**: *Sansquartier* i »De båda grenadierna», *Benoit* i »Kungen har sagt det», *Tavannes* i »Hugenotterna», *Vilhelm Meister* i »Mignon»; — **1878**: *Fernando* i »Leonora», *Don José* i »Carmen», *Alfredo* i »Den vilseförda», *Achilles* i »Iphigenia i Aulis», *Erik* i »Vermländingarne»; — **1879**: *Philemon* i »Philemon och Baucis», *Edgar* i »Lucie»; — **1880**: *Radames* i »Aida», *Noureddin* i »Lalla Rookh», *Jean* i »Jean från Nivelle», *Josef* i »Josef i Egypten»; — **1881**: *Furst Mikael* i »Karpathernas ros» af S. Saloman, titelrollen i Gounods *Faust*, *Bergakungen* i »Den bergtagna»; — **1882**: *Zephoris* i »Konung för en dag», *Hertigen* i »Rigoletto», *Erik* i tillfällighets-stycket »Silfverbröllopet», *Alonzo* i »Cora och Alonzo», *Stenio* i »Hin ondes lärospån», *Florestan* i »Fidelio»; — **1883**: *Faust* i »Mefistofeles», *Chapeloux* i »Postiljonen från Longjumeaux»; — **1884**: *Almaviva* i »Barberaren i Sevilla», *Romeo* i »Romeo och Julia»; — **1885**: *Sandu* i Hallströms »Neaga», *Horace* i »Den svarta dominon», titelrollen i *Lohengrin*; — **1886**: *Paul* i »Paul och Virginie» af Massé, *Huon* i »Oberon»; **1887.** Då »Konung för en dag» i januari gafs för 100:de gången hade Ödmann lika många gånger utfört Zephoris' parti i operan. I april hade Ödmann en ny roll som *Walther Stolzing* i »Mästersångarne». Från höstsäsongen detta år var han engagerad vid Kgl. teatern i Köpenhamn, såsom förut blifvit nämndt, till våren 1889. Han sjöng där bl. a. Faust i »Mefistofeles», »Don José», Almaviva och Romeo samt hade en ny roll som *Aladdin* i Öhlenschlägers drama med samma namn, musik af Em. Horneman. Återkommen till Stockholm i juni 1889 uppträdde han på Operan som gäst d. 4—15 juni, utförande Romeo, Zephoris och Faust i Gounods och Boitos operor. Från hösten detta år tillhörde Ödmann åter och allt framgent, såsom vi nämnt, vår kungl. teater. Vi fortsätta nu förteckningen öfver hans roller här.

1890: *Gerald* i »Lakmé», titelrollen i Verdis *Otello*, *Turiddo* i »På Sicilien»; — **1891** i slutet af maj då danske operasångaren Simonsen gästade här finna vi Ödmann uppträda som *Arnold* i »Wilhelm Tell». Vid sista föreställningen i Gustaf III:s gamla operahus d. 30 nov. detta år medverkade Ödmann såsom Bergakungen i »Den bergtagna». D. 26 dec. började sedan kgl. teaterns föreställningar i den förhyrda Svenska teatern. Vi gå nu vidare i den Ödmannska rollförteckningen.

1892: *Enzo Grimaldi* i Ponchiellis »Gioconda»; — **1893**. Titelrollen i *Fra Diavolo*, *Johan af Leyden* i »Profeten», titelrollen i *Stradella*; — **1894**: *Raoul* i »Hugenotterna», *Ezard* i »Hexan» af Aug. Enna, *Nikias* i »Fryne» af Saint Saëns; — **1895**: *Fritz Kobus* i Mascagnis »Vännen Fritz», *Araquil* i »Navarresiskan», *Lyonel* i »Martha»; — **1896**: *Chevalier de Grieux* i Massenets »Manon», *Albertus* i »Hexfällan» af Hallén, *Don Henrik Sandoval* i »Kronjuvelerna».

1897: *En yngling* i Peterson Bergers »Sveagaldrar» vid kon. Oscar II:s regeringsjubileum; — **1898**: *Jean* i Salomans »I Bretagne», *George* i »Hvita frun». Då kgl. teatern d. 19 sept. samma år flyttade in med operaföreställningarna i det nya operahuset, utförde Ödmann vid invigningsrepresentationen *Salvaterra* i Berwalds »Estrella di Soria» vidare *Manrico* i »Trubaduren»; — **1899**: *Olof Eskelson* i »Valdemarsskatten», *Erik* i »Den flygande holländaren»; — **1901**: *Rodolphe* i »Bohéme»; — **1902**: titelrollen i *Ernani*; — **1903**: *Simson* i »Simson och Delila», *Valdemar* i »Ran», *Lenski* i »Eugen Onegin»; — **1904**: titelrollen i Massenets *Werther*; — **1907**: *Boris* i »Daria» af Marty; — **1908**: *Linkerton* i »Madame Butterfly».

Som konsertsångare har Arvid Ödmann flerfaldiga gånger låtit höra sig såväl i hemlandet som utom detsamma.

Af utmärkelser som kommit Ödmann till del kan nämnas att han 1885 erhöll medaljen Literis et artibus samt är innehafvare af Vasa- och Dannebrogsordnarne jämte en rumänisk sådan. Han är sedan 1897 ledamot af Musikaliska akademien och utnämnd till kgl. svensk hofsångare.

Signe Rappe.

Efter det hofsångerskan fröken Signe Rappe vid förra säsongens slut lämnade Wien, där hennes treåriga engagement vid Kejserliga Operan då

tilländalupit, har hon tillbragt sommaren här i föräldrahemmet och nu till en början under denna säsong ägnat sig åt konserterande. På ett annat ställe i detta nummer omnämnes den succés hon gjort härstädes med tvänne konserter under denna månad i Musikaliska akademien. Efter dessa ger hon konserter i Upsala och Göteborg, samt ställer sedan kosan till Paris.

I första numret af förra årgången hade vi med anledning särskildt af fröken Rappes gästande då på vår Opera, en utförligare uppsatts om hennes sångstudier och konstnärsbana hvarför vi här kunna hänvisa till densamma. Vi omnämnde då hur hon som konsertsångerska först gjorde sig mycket bemärkt i hemlandet och i Köpenhamn samt huru hon efter fortsatta sångstudier för utmärkta lärarinnor i Berlin äfven med förberedelse till uppträdande på scenen, dit hennes håg drog henne, debuterade på Mannheims opera d. 6 sept. 1906 som Pamina och straxt gjorde stor succés med kreerandet af Salomes svåra parti på denna teater, där hon under två år vidare bland stora roller utförde Venus i »Tannhäuser», Sulamith i »Drottningen af Saba», Rezia i »Oberon», Elsa i »Lohengrin», Desdemona i »Otello», Senta i »Holländaren», Aida och Margareta i »Faust» etc. Genom den berömde dirigenten Weingartner blef hon sedan vunnen för hofoperan i Wien. Fröken Rappes gästande på Stockholmsoperan, ha vi i godt minne. Det skedde först under december 1908, då hon uppträdde som Salome, Margareta i »Faust», Aida och Senta med stor framgång i alla dessa roller. Hennes andra gästspel här ägde rum från 6 dec. 1909 till 13 jan. 1910, då hon för första gången framträdde här som Desdemona och Elisabeth i »Tannhäuser», en för henne ny roll, och ånyo denna gång utförde Margareta, Aida, Elsa och Senta.

Under vistelsen i Mannheim gästade fröken Rappe flera större tyska operascener, däribland Berlins Kgl. Opera, som Salome med sällsynt framgång, och i slutet af förra året som Senta på Coventgarden-teatern i London, där hon, likaledes med stor framgång medverkade på en konsert.

Vi antaga att fröken Rappe ej kommer att öfvergifva scenen, där hon med sin vackra röst och stora sångkonst i förening med dramatisk talang och särdeles fördelaktig apparation har utsikt att fortfarande fira triumfer.

Franz Liszt.
1811—1886.

I denna månad firas mångenstädes minnet af en musikvärldens märkligaste stormän, Franz Liszt, hvars födelsedag inträffade för 100 år sedan, d. 22 aug. och dödsdag för 25 år sedan d. 31 juli. Företrädesvis i hans fädernesland Ungarn och i Tyskland, där han tillbragte större delen af sitt lif och hade sin rikaste verksamhet, kommer detta minne att högtidlighållas med konserter för uppförande af hans kompositioner. Äfven den svenska hufvudstaden lämnar bidrag till denna hyllning. Nyligen har Ignaz Friedman här gifvit en Liszt-afton på Musikaliska akademien, där en konsert eger rum d. 13 d:s tillhörande »borgarskolans serier» med program af uteslutande Liszt-komposioner för piano, solo- och körsång, hvartill kommer att K. Operan ger sin första symfonikonsert d. 21 okt. med Liszt-program.

I Budapest firas en fem dagars Liszt-fest från 21 till 25 okt. med uppförande af hans verk, börjande med »Elisabeth-legenden» och slutande med oratoriet »Kristus». En Liszt-komitté därstädes har nyligen beslutat att utgifva en ny upplaga af hans samtliga kompositioner, att där upprätta en minnesvård öfver honom och till hans fädernesland öfverflytta hans jordiska kvarlefvor.

Hvad som först gjorde Liszts namn bekant var hans talang som världens mest storslagna piano-virtuos och hans på grandiös effekt anlagda stora pianokompositioner, med hvilka han skapade en ny teknik för pianots heroer. I sina »rhapsodier» och stora »transskriptioner» äfvensom sina pianokonserter har han lämnat virtuosen ett betydande bravur-material, dit man äfven kan räkna många af hans etyder. Först senare har Liszts vokala kompositioner, körverk och solosånger samt orkesterverk gjort sig kända och uppskattade. Wagners och Berlioz' inflytande ger sig tillkänna i de sistnämnda, hvari de instrumentala och dynamiska effekterna öfverglänsa inspirationen och uppfinningen. En högst framstående egenskap hos Liszt är hans eminenta förmåga som pianolärare. Med den kolossala virtuositeten förenade sig hos Liszt en genialitet och värme i musikalisk uppfattning och framställning som verkade fascinerande på åhörande. Lika mästerligt kunde han tolka ett stycke af gamle Scarlatti, som en Beethovensonat eller nyare tonsättningar, och med sin enastående talang förenade han en personlig älskvärdhet, som tjusade hans elever. Man kunde ej räkna på att anses för en fullkomnad pianist under hans tid om man ej hos honom satte kronan på verket och fått mästarbrefvet.

Franz Liszt föddes d. 22 okt. 1811 i Raiding, en by nära den ungerska staden Oedenburg. Fadern var förvaltare hos furst Esterhazy, hvars berömda kapell, för hvilket Josef Haydn varit anförare, var stationerad i den närliggande staden Eisenstadt. Fadern var musikalisk, spelade klavér och andra instrument samt kunde därför undervisa sonen. Vid 6 års ålder började dennes musikundervisning, och redan såsom nioåring medverkade han å en konsert i Oedenburg med sådan framgång, att furst Esterhazy lät honom komma till Eisenstadt och spela för sig, hvarpå fadern beslöt att låta gossen konsertera i Pressburg. Följden af konserterandet här var att flere ungerska magnater tillförsäkrade honom ett stipendium af 600 gulden under sex år. Liszts fader lämnade nu sin plats i Raiding, och föräldrarne egnade sig därefter helt och hållet åt sonens uppfostran. De öfverflyttade då till Wien 1821, där Czerny blef den unge Liszts lärare i pianospelning och Salieri öfvertog hans teoretiska utbildning; de framsteg han nu gjorde gränsade till det otroliga. Redan efter ett års ifriga studier kunde han låta höra sig offentligen i Wien och väckte formlig entusiasm. Vid denna och några snart därpå följande konserter spelade den 13-årige pianisten Hummels då nyss skrifna konserter i A- och H-moll, dennes septett, Ries' konserter, kompositioner af Moscheles och Czerny, samt improviserade öfver af publiken gifna motiv. Bekant är huru Beethoven, af hvilkens bekantskap han rönte stort inflytande, vid hans afskedskonsert i Wien blef så förtjust öfver gossens spel, att han gick upp på estraden och kysste honom. Från Wien begaf sig L. till Paris 1823, sedan han först gifvit en afskedskonsert i Pressburg. Den samvetsgranne fadern ville nu låta gossen vidare utbilda sig vid konservatoriet i Paris, men såsom utländing afvisades han af Cherubini. Offentligheten blef sålunda Liszts egentliga högskola. Han spelade för hertigen af Orleans, infördes i världsstadens förnämsta sällskapskretsar, och snart var »le petit Liszt» de fina parisersalongernas älskling. Några pianolärare erhöll han ej vidare, men Paër och sedan Reicha gåfvo honom fortsatt undervisning i komposition. Framgången i Paris föranledde fadern att resa öfver med honom till London 1824, där han äfven lät höra sig med framgång. Han återvände emellertid snart till Paris, där Paganini, Chopin och Berlioz nu utöfvade stort inflytande på honom. Han förnyade sedan besöket i London och gjorde två resor genom de franska departementen. På den sista af dessa dog hans far i Boulogne sur mer 1827, och modern skyndade då till sonen ifrån Wien. L. måste nu försörja sig och sin mor med musiklektioner, ty tiden för stipendiet var utgången. Sysselsättning fattades honom ej, alldenstund han genast blef en eftersökt lärare i de förnämsta familjer. Hans rykte som pianist var redan stadgadt, och äfven som komponist hade han gjort sig känd; i oktober 1825 hade nämligen en operett af honom, »Don Sancho», blifvit uppförd på Stora operan.

Julirevolutionen, som han hälsade med hänförelse, hade stort inflytande på utvecklingen af hans karaktär, äfven-

som Saint Simonismen, för hvilken han en tid svärmade, också inverkade på hans oroliga själs utveckling. Det var i synnerhet efter faderns död som hans religiösa grubblerier togo sin början, hvilka slutligen år 1865 ledde honom till att blifva abbé, utan att han därför öfvergaf sin konst eller försakade världsliga nöjen och njutningar.

Paganinis uppträdande i Paris 1831 försatte honom i extas. De utomordentliga tekniska svårigheter violisternas mästare behärskade på sitt instrument lockade honom oemotståndligt att på pianot åstadkomma samma effekter. Han utvecklade sålunda i hög grad handens sträck- och språngförmåga, riktade därigenom sitt instrument med nya uttrycksmedel och klangskönheter samt skapade därmed en ny stil inom pianomusiken. Fétis föreläsningar (1832) om upphäfvandet af det gamla tonartbegreppet bidrogo att gifva hans harmonisering den frihet, som utmärker den nyare tyska skolans kompositionsstil. På hans musikaliska utveckling inverkade i ej ringa mån Chopin, med hvilken han stod i innerligt vänskapsförhållande, men ännu mäktigare var det inflytande han rönte af Berlioz, hvars symfoni »Episode de la vie d'un artiste» efter komponistens återkomst från Italien utfördes 1832 i pariskonservatoriet och gjorde stort intryck i Liszt. Denna symfoni var också det första orkersterverk han arrangerade för piano. Under intrycket af denna — säger L. Ramann — liksom vaknade hans sällsporda tekniska förmåga. Kännande i sina fingrar en hel orkester, dertill i sin inbillning bärande en trogen bild af orkestermassorna och solopartiernas särskilda klangfärger, växte under detta arbete hans teknik till en svindlande höjd, som både före och efter honom blifvit ouppnådd. Genom Berlioz bragtes ock till klarhet hans öfvertygelse att musiken måste återgifva poetiska ideer, och sålunda blef Liszt vid sidan af den geniale iransmannen bärare af programmusikens tanke.

Liksom konstnären inträdde nu också människan Liszt i en ny utvecklingsphas. Salongernas älskling hade blifvit man. Af stor betydelse för honom blef hans förhållande till grefvinnan d'Agoult, känd såsom skriftställarinna under pseudonymen »Daniel Stern», som under åren 1835—39 deltog i hans konstresor och skänkte hononom tre barn, bland hvilka dottern Cosima först blef gift med Hans von Bülov och efter skilsmessan från honom med Richard Wagner.

Vid slutet af 1839 sände Liszt grefvinnan jämte barnen till Paris under det han själf fortsatte sina konsertresor och triumferande genomreste Europa till 1849. Redan 1836 hade han segrande bestått täflan med sin farligaste rival, Sigismund Thalberg, och nu fanns ingen pianist som kunde göra honom stridig rangen såsom pianisternas furste. Sin stora vördnad för den klassiska pianomusikens nyskapare, Beethoven, visade han då han (1839) till Beethovenmonumentet i Bonn skänkte den ganska betydande summa som fordrades för dess fullbordande. År 1848 antog L. hofkapellmästareтjänsten i Weimar, hvilken plats han innehade till 1859. Hofteatern härstädes höjdes af honom till en betydande rang. Han bragte här till utförande Wagners musikdramer, befordrade wagnerismen olh samlade kring sig en skara »nytyska» talanger såsom Raff, Bülow, Tausig o. a. Här skref han sina »Symfoniska dikter», hvilka hufvudsakligen representera hans individualitet såsom skapande tonkonstnär. Från 1861 till 1870 lefde Liszt i Rom, men återkom sistnämnda år till Weimar för att leda musikfesten till firande af Beethovens 100-åriga födelsedag. Det spända förhållande som varit rådande mellan honom och hofvet i Weimar upphörde nu, och sedan dess har Liszt hvarje sommar uppehållit sig i denna stad, sysselsatt med att undervisa de många elever som tillströmmat dit för att af hans hand mottaga sitt mästarbref. Bland dem kunna nämnas, Bülow, Tausig, Sofie Menter, Eugen d' Albert, Reisenauer, E. Sauer etc. samt den svenska pianisten fröken Hilda Thegerström. Den öfriga delen af året har L. vanligen tillbragt i Rom och Budapest, för hvars musikakademi han sedan 1875 varit president. Liszt var öfverhopad af utmärkelser. Han var hedersdoktor vid universitetet i Königsberg, adlad af österrikiske kejsaren genom förlänandet af Jernkroneorden, kammarherre hos hertigen af Weimar, komdör af Hederslegionen och innehafvare af otaliga andra ordnar samt hedersborgare i flere tyska och österrikiska städer. Af svenska Musikaliska akademien var han ledamot sedan 1857, men innehade ej någon svensk orden.

Franz Liszt afled, som sagts, natten mellan 31 juli och 1 aug. i Bayreuth. Ännu i slutet af juni befann han sig vid god helsa i sitt hem i Weimar. Visserligen hade hans helsa varit vacklande under de sista åren och han hade äfven tänkt underkasta sig en ögonoperation men han var dock vid god vigör och efter ett besök i Luxenburg begaf han sig till Bayreuth att jämte sin dotter Cosima Wagner öfvervaka första uppförandet af de Wagnerska musikdramerna. På resan dit, hade han dock ådragit sig en förkylning, som utvecklade sig till lunginflammation. D. 25 juli lät han emellertid leda sig till teatern för att bevista första uppförandet af »Tristan och Isolde». Dagen därpå var han sängliggande, försämrades mer och mera och något öfver kl. 11 på natten slutade han lugnt och stilla sitt verksamma och ärorika lif.

Liszts kompositioner äro mycket talrika, uppgående till ett antal af inmot 650, däribland 63 för orkester — bland annat 33 transkriptioner — och 517 för piano; bland dem 300 transkriptioner. För orgel har han skrifvit 20 verk; vokalkompositionernas antal uppgår till 39 och de melodramatiska verken till 5. Af hans orkesterverk må nämnas de symfoniska dikterna »Tasso, lamento e trionfo», »Hunnerdrabbningen», »Idealet», »Mazeppa», »Orpheus», »Prometeus», »Hungaria», »Ce qu'on entand sur la montagne», »Les préludes» »Hamlet». »Festklänge», »Von der Wiege bis zum Grabe», »Dante» f. ork. och fruntimmenskör», »Eine Faustsymfonie» (Faust. Gretchen, Mefistopheles för ork. och manskör) »Mefistowalzer», »Gaudeamus igitur» (med körer och soli) etc., en rad mästerliga arrangements af Schubertmarscher etc. —; af pianoverk: 2 konserter (Ess-dur, A dur), Concerto pathétique (konsertsolo), 15 ungerska rhapsodier, konsertetyder, ett stort antal parafraser öfver motiver ur operor af Wagner, Meyerbeer, Verdi, Mozart m. fl., bravurfantasier öfver Mendelssohns musik till »Midsommarnattsdrömmen», »Don Juan» etc., »Impromptu», Fiss dur; »Consolations'» »Apparitions», »Harmonies poetiques et religieuses», »Années de pelerinages», 3 Valses caprice», Paganinis »Clochette» etc., transkriptioner af sånger (omkring 60 af Schubert), valskapricer, ballader, legender, elegier, impromptus m. m. Hit höra äfven hans förträffliga bearbetningar för piano 2 händer af Beethovens symfonier samt saker af Berlioz, Saint-Saëns, Wagner m. fl.

Af sångverk ha vi att nämna: »Granmessan», Ungersk kröningsmessa,» 2 orgelmessor, psalmer, oratorierna »Christus», »Den heliga Elisabeth», kantater, mindre kyrkosånger »Requiem» för manskör och orgel, (»Pater noster», »Ave Maria», »Ave maris stella», Ave verum», »O salutaris», »Tantum ergo»), omkring 60 solosånger till piano etc. Liszt har äfven med framgång försökt sig som skriftställare. Af hans skrifter må nämnas »De la fondation Goethe à Weimar», »Lohengrin et Tannhäuser de Rich. Wagner», »Frédéric Chopin». Die Zigeuner und ihre Musik in Ungern», »Robert Franz», etc.

Man har flere biografier öfver Liszt En omfattande sådan af Lina Ramann utkom 1884—94 i 3 delar. Hans samlade verk äro utgifna af musikförlagsfirman Breitkopf et Härtel i i Lepzig.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Okt. 1. Gounod: *Romeo och Julia.*
3. Tschaikowsky: *Eugen Onegin.*
4. Weber: *Friskytten.*
6. Wagner: *Den flygande holländaren.* (Senta: friherrinnan Lykseth-Skogman; Holländaren: hr Carl Lejdström.)
7, 13. Lortzing: *Tsar och timmerman.*
8. Bizet: *Carmen.*
9. Verdi: *Trubaduren.* (Leonora, Azucena: frk Linnander, fru Claussen; Manrico, Luna: hrr Kirchner, Herou.)
11, 15. Rossini: *Barberaren i Sevilla.* (Rosina, Marcellina: fru Oscár, frk frk Lindegren; Grefve Almaviva, Doktor Bartholo, Don Bazil: hrr Lennartsson, Stiebel, Wallgren; en officer, en notarie: hr Mandahl, Ericson.)
14. Gounod: *Faust.*
17. Gounod: *Romeo och Julia.* (Romeo: hr Arvid Ödmann, afskedsrecett.)

Oscarsteatern,

Okt. 1—17. J. Gilbert: *Kyska Susanna.*
1, 8, 15. Offenbach: *Sköna Helena.* (Helena: fru Norrie, gäst.

Musikal. akademien.

Okt. 4, 6, 10. Konserter af pianovirtuosen Ignaz Friedman.
12, 16. Konserter af hofsångerskan, fröken Signe Rappe.
17. Konsert af Société des Instruments anciens från Paris.

I »Friskytten» har fröken Linnander haft en ny, större roll som Agatha, med vackert sångföredrag, hvari dock såsom i spelet kunde inlagts mera lif. Hr Lennartsson, som alltmer uppmärksammas för sin vackra tenor och dramatiska framställning, var en ypperlig Max. Friherrinnan Lyhseth-Skogman har, efter att för sjukdom varit hindrad uppträda denna termin, nu börjat tjänstgöring vid Operan som Senta i »Holländaren», hvari hr Carl Lejdström uppburit titelrollen med den framgång, hvartill hans vackra röst gör honom förtjent. Något dramatisk lif kan man ej vänta af holländarens spökfigur Rossinis kvicka buffa »Barberaren i Sevilla» har återupptagits efter fem år, då senast frk. Hesse utförde Rosina och — som länge vanligast varit fallet — hr Max Strandberg grefvens parti. Rosina återgafs, såsom förut skett, af fru Oscar, lifligt och vokalt berömvärdt. Hennes höjdtoner ansättas ock stundom med intonationen skadande styrka, något som nu för öfrigt är vanligt i vår tids brist på beherskad bel canto-sång. Herr Lennartsson var ny i grefve Almavivas roll, hvari hans behagliga stämma hördes med nöje. Hvad sångföredraget beträffar redde han sig rätt väl med den strupfärdighet koloraturpartiet fordrar. Öfver någon drill torde han dock ännu ej förfoga. Spelet var äfven värdt erkännande. Herr Lejdström, som förut här utfört Bazils parti i operan, hade nu öfvertagit Figaros mera fordrande och fyllde väl sin plats såsom den rörlige förslagne barberaren. Hr Vallgren var en lyckad Bazil, som sjöng sin förtal-aria med glans, och hr Stiebels doktor Bartholo gjorde god komisk verkan. Wagnerdyrkarna och beundrare af nutidsmusiken finna naturligtvis musiken i »Barberaren» ytlig och tarflig. De förstå ej det spirituella i densamma. Den gör ej anspråk på att gå på djupet. Den är ett solglitter på ytan, som ej synes för dem som ständigt vilja hålla sig på djupet.

Konsertrevy. Den egentliga konsertsäsongen inleddes d. 26 sept. med paret Vretblads sonatafton i Vetenskapsakademien. Organisten i Oscarskyrkan Patrik Vretblad har såsom pianist ofta medverkat vid konserter såsom ackompanjatör och sköter pianot med precision och smak. Hans fru, född Bodman, har förut dokumenterat sig som framstående violinist och är elev af Marteau. Programmet upptog Sonat (Le Tombeau) af J. M. Leclair (1697—1764) och Konsert sonat af Francesco Veracini (1686—1750) samt slutligen sonat, B dur, af Mozart, alla tre för violin och piano. De båda första sonaterna äro i sin gamla stil rätt underhållande, så stort afbrott gjorde dock icke mot dem Mozarts mera moderna sonat. Utförandet af det hela var gediget och smakfullt, för hvilket ock publiken, ehuru fåtalig, visade sig erkänsam. Troligen hade programmet varit mera lockande med en Beethoven sonat i slutet i stället för en af de första sonaterna.

Af utländska artister framträdde först denna termin den ansedda pianisten M:me Maria (Avani-) Carreras, som i april 1908 första gången gaf konsert här, då i Vetenskapsakademien. Fru Carreras spelar med artistisk fulländning och fin smak, ej för mycket begifven på kraftyttringar. Beethovens pianosonat op. 2 n:o 3 stod först på programmet, och utfördes alltigenom mästerligt. Efter denna följde sånger af gamla italienska komponister, Scarlatti, Marcello, Bononcini, Paradies, Caccini, sjungna af den medverkande italienska sångerskan M:me Ebe Colombo. Med rätt obetydlig röst och i höjden ofta bristande renhet gjorde hon ett rätt matt intryck, äfven i sedan föredragna sånger af Massenet, Bizet och Sgambati. M:me Carreras spelade, som nyheter, 4, »Kirgisische Skizzen af den i Berlin bosatta pianisten Mikael von Zadora samt »Flammes de mer» af den bekanta pianovirtuosen Em. Sauer; Skizzerna, något vildt karakteristiska i nyare stil, Sauers stycke mera obetydlig virtuospjes. Till slut spelade hon af Liszt »Sonetto del Petrarca» n:o 104 och Rhapsodi n:o X. Åhörarna voro rätt talrika och M:me Carreras hylldes med rikt bifall.

Då Ignaz Friedman i nov. 1909 gaf sin första konsert här började han, såsom nu, först med en Liszt afton, hvarpå följde en Chopin-afton. Återkommen i mars 1910 gaf han 3 konserter, såsom äfven nu varit fallet, den första 4 okt., då Liszt-programmet upptog H-moll-sonaten, Waldesrauschen, Valse Impromptu, Liebestraum n:o 3, Feux follets, »Ständchen» och »Erlkönigs-transkriptionerna, Hochzeitsmarsch» o. Elfenreigen i »Midsommarnattsdrömmen» af Mendelssohn samt »Hexameron», hvari äfven Thalberg, Crerny, Päxis, Cramer och Chopin lämnat bidrag. Chopin-aftonens program upptog Sonat op. 35, B moll; Ballad, Ass dur; 2 Mazurkor; Vals, Ass dur; Scherzo, Nocturne, 2 Etuder, Prelude; Polonaise, Ass dur och Sonat op. 58 H moll. På 3:e konserten d. 10 okt., hvilken hade blandadt program spelade han en egen »Passacaglia», mera svår än vacker, Beethovens Sonat op. 90, E moll och Bagatell H moll; af Chopin: Nocturne, Ciss moll, Valse E moll, Polonaise, B dur, Ballade, F moll; »Noël en Polagne» af Bozezinski (antagligen Polack) med klockringning och julstämning, en »Rumänsk dans» af Bela Bartok, »Triàna» af Albenir, nymodiga saker af obekanta tonsättare. Konserten afslutades med Brahms' »Studien über en thema von Paganini», bekant, mycket långt bravurstycke. Den berömde pianisten hänförde äfven nu vår publik, som med applåder, stampningar och till och med hurrarop hyllade konstnären, hvilken ej var njugg på extranummer efter de många inropningarna.

Kammarmusik-Föreningen hade en konsert till inledande af sin verksamhet d. 5 okt. i Musikaliska akademien. Estraden hade framtill skärm öfver hela bredden — ej blott liten skärm, såsom vid Brüsselkvartettens soaréer — och framför denna några palmer. Den nya Kjellströmska stråkkvartetten, bestående af hrr Kjellström, Runnquist, Lindhe och Johansson, (altviol, ny bekantskap) medverkade jämte hr Carl Lejdström som sjöng Schubertsånger. Programmet upptog först Mosarts härliga stråkkvartett, D moll och afslutades med Beethovens i G dur, op. 18 n:o 2. Samspelet i dessa var högst berömligt, och särskildt utmärkte sig ledaren hr Kjellström i första violinstämman för sitt mjuka och klangsköna spel. Herr Lejdström sjöng med bästa disposition och fint musikaliskt uttryck sina Schubertsånger: »Nacht und Träume», »Der Wanderer», »Der Doppelgänger», »Litanei och »Wohin?» Salen var fylld af abonnenter, som egnade de utförande lifligt och välberättigadt bifall.

Hofsångerskan fröken Signe Rappe kunde på sin sångafton d. 12 okt.

äfven fägna sig åt fylld salong och bland åhörarne märktes prins Carl med gemål. Med sin höga, starka och rena sopran samt eminenta sångkonst firade hon denna afton en stor triumf, med bifallsyttringar efter hvarje nummer, ibland så varma att de framkallade bisseringar, och efter konsertens slut följde en mängd inropningar och flere extranummer. Den behagliga sångerskan har knappast förr på konsertestraden framträdt med större framgång, äfven erkänd af en presskritik, som annars visar sig rätt sträng. Hennes program var stilfullt, endast upptagande tre namn: Schumann, Rich. Strauss och Hugo Wolf. Schumann representerades af »Melancholie», »Lied der Braut», »Röselein» »Jasminenstrauch» »Warnung», »Die Meerfee; Strauss af »Allerseelen», »Winterweihe», »Ständchen», »Ach Lieb, ich muss nun scheiden», »All mein Gedanken»; Wolf af »Der Knabe und das Imlein», »Wenn du mich mit den Augen streifst», »Oh, wär' dein Haus durchsichtig wie ein Glas, »Ihr jungen Leute, »Schweig einmal still», Du denkst mit einem Fädchen» och »Der Freund». Fröken Rappe hade i fröken Märta Ohlson en utmärkt ackompanjatris på denna konsert.

Fröken Rappes 2:a sångafton, populär och med svenskt program egde rum d. 16 okt. i samma lokal oeh inför fulltalig publik samt bevistades af konungen. Med rikligt bifall efter hvarje nummer, flerfaldig inropning och blombuketter hyllades den omtyckta sångerskan, som äfven denna afton utmärkte sig med sitt vackra och uttrycksfulla föredrag. Programmet upptog af J. A. Josephson: »Sången»; A. F. Lindblad: »Aftonen»; H. Grevillius: »Barnet gick i Rosenlund»; »Aprilnarri»; Bror Beckman: »Elden som brinner», »Tre löften»; »Vinden»; A. Järnefelt: »Skymning», »Titania»; H. Alfven: »En enda», »Jag längtar dig»; E. Sjögren: »Weil auf mir du dunkles Auge», »Die geheimnissvolle Flöte», »Vor meinen Auge wird es klar»; W. Peterson-Berger: »Liebesreime», »Musik bewegt mich; R. Liljefors: »Flickan kom från sin älsklings möte», »Du ler»; »Höstens vår». Äfven nu belönades bifallet med flere extranummer. Godt ackompanjemang presterades af pianisten fru Märta Klintberg.

Om de intressanta »Société des Instruments anciens» få vi på en gång yttra oss i nästa nummer.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teatern. Arvid Ödmanns afsked från Operan blef mycket högtidligt, såsom man kunde vänta. Vi ha nämnt att det skedde den 17 d:s i »Romeo och Julia». Salongen var fullsatt af högtidsklädd publik och i hoflogen syntes konungaparet, kronprinsen med gemål och deras gäst prinsessan Patricia, hertigarne Carl och Wilhelm med gemåler samt prins Eugen. Äfven grefvinnan De Casa Miranda syntes i en loge. Efter hvarje akt inropades hr Ödmann 3 à 4 gånger och efter den sista fick han mottaga den mest storartade hyllning i form af lagerkransar från Operastyrelsen och korporationer vid teatern samt vidare en mängd andra lagerkransar, däribland en med infattad silfverkrans, blomsterlyror, blomsterbord, buketter i massa. Publiken applåderade och hurrade, stående, hvar gång han kom in på scenen med en ny hyllningspresent och äfven de kungliga stannade kvar i det längsta, deltagande i bifallet.

Herr Ödmann blef slutligen hissad af några operakamrater, och efter ett tecken att vilja framföra ett tack för hyllningen vände han sig först till kungliga, logen i underdånighet tackande för den heder de kungliga bevisat honom med sin närvaro, sedan riktande sig till publiken med tack för de många år af sympatier den visat honom samt till pressen, som ständigt bedömt »mig ovärdige» med alltför mycken mildhet och älskvärdhet. I hotell Kronprinsens stora festvåning var sedan anordnad en animerad bankett för Ödmann, hvarvid för honom höllos flera tal af operastyrelsens ordförande, grefve Rosen, förre operachefen öfverintendenten Burén m. fl. och äfven förekom en versifierad framställning af de roller hvari Ödmann triumferat på Operan, denna författad och uppläst af operasångaren Nyblom.

Såsom vanligt inbjudes äfven för denna säsong till teckning af abonnemang å parkett och första raden för 30 onsdagsföreställningar, äfven af abonnemang för symfonikonserter, fem under speláret, d. 21 oktober med Liszt program till firande af 100:de årsdagen af hans födelse; vidare d. 25 nov., 3 febr., 23 mars och påskdagen d. 10 april.

John Forsell ger d. 23 okt. konsert i Musikaliska akademien med internationellt program samt en andra konsert d. 25, då han kommer att sjunga saker af nu lefvande kompositörer.

Konsert kommer att gifvas af Svenska musikerförbundet i slutet af denna eller början af nästa månad.

Filharmoniska sällskapet ger i november en vokalkonsert i Gustaf Wasa-kyrkan under hofkapellm. Järnefällts ledning och medverkan af fru Davida Hesse-Lilienberg m. fl.

Hyllning åt fru Lizell. Med anledning af att fru Paula Lizell, den värderade mångåriga operaartisten, som till allmän förvåning ej blifvit af operastyrelsen återengagerad utan skild från Operan, nu lämnat densamma, ha dess samtliga solister velat ge uttryck åt den sympati och aktning de känna inför den afgångna sångerskan, som gjort sig särskildt omtyckt inom kamratkretsen för sitt samvetsgranna och plikttrogna konstnärskall och sitt personligen älskvärda väsen. Genom en deputation af artisterna öfverlämnades nyligen till henne en större skål af silfver, fylld med rosor och med gifvarnas och gifvarinnornas namn i inskription.

Fru Lizell egnar sig nu åt undervisning i plastik och ssenisk framställning, hvarom närmare meddelas i annons å sista sidan i detta nummer.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande inbjuder svenska tonsättare till sin sedvanliga pristäflan, till hvilken kompositioner kunna insändas till senast den 1 december, under adress Carl Johnns musikhandel, Stockholm St. Kompositionerna skola vara skrifna till svensk text, utan ackompanjemang, försedda med motto, däraf afskrift skall finnas å ett medföljande förseglad kuvert, innehållande kompositörens namn och adress. Prisdomare äro director musices Hugo Alfvén, Uppsala, och musikdirektörerna Erik Åkerberg och O. Th. Sandberg, Stockholm. Prisen äro 500, 300 och 100 kr.

Richard Andersson, vår utmärkte pianist och musikskoleföreståndare, hvilken i somras fyllde 60 år och då vistades i landsorten, har nu kunnat fira sin Musikskolas 25-årsjubileum från dess upprättande 1886. Han har nyligen utgifvit en »jubileumskatalog 1886—1911». Skolan har, utom i Stockholm, filialer på Saltsjöbaden och Djursholm samt i Uppsala. Med anledning af jubileet hade lärjungar och vänner nyligen inbjudit Rich. Andersson till en bankett å Rosenbad, hvarvid han hyllades med blommor och en elevs utförande af några hans sånger. Efter supén följde en intressant konsertafdelning.

Sångerskan frk. Greta Lindström ger d. 20 okt. en cabaret-föreställning å Grand National med biträde af flera kända förmågor.

Göteborg. Med uppförande af »Julia» slutade Ranfts operettsällskap 30 sept. sina föreställningar på Stora teatern. D. 1 okt. började Göteborgs symfoniorkester denna säsongs konserter. Den populära söndagskonserten denna dag hade följande program: 1 Mozart: uvertyr till »Enleveringen»; 2 Gluck: 1 Balettsuite n:o 1; 3 Glinka: Kamarinskaja, fantasi öfver två ryska melodier; 4 Dvorak: Notturno för stråk-

orkester; 5 Aug. Söderman: Svenska folkvisor och danser. Påföljande populära konsert d. 8 okt. hade till program: 1 Beethoven: Uvertyr till »Fidelio»; Mozart: Serenad, G-dur (Eine Kleine Nachtmusik); 3 Mendelssohn: uvertyr »Hebriderna»; 4 Schubert: mellanakt ur »Rosamunda» samt »Militärmarsch»; 5 Strauss d. y: »Geschichte aus dem Wienerwald». Å symfonikonserten d. 4 okt. utfördes: Beethoven: uvertyr till »Coriolanus»; 2 Divertemento n:o 17 för 2 horn och stråkorkester; Haydn: Symfoni; G dur (n:o 13 Breitk. et Härtel); dessa konserter under hr Stenhammars ledning. D. 5 okt. gaf frök. Elsa Stenhammar en svensk folkviseafton, visor för damkör med harpackompanjemang samt Vallåtar för horn. D. 8 gafs visafton af Lisa och Sven Scholander.

Från våra grannland.

Helsingfors. Sept. 17—okt. 9. Af teatrar här, som haft program med musikpjeser, har Apolloteatern, der direktör Salmson fortfarande gästar, uppfört »Cornevilles klockor», »Läderlappen», »Miss Hook af Holland», »Miss Dudelsack» af Rud. Nilsen, Offenbachs »Förlofningen vid lyktsken» och »Värmländingarna» samt kommer sedan med »Huller om buller». D. 2 okt. började på Alexanders-eatern den »Inhemska operan» sina föreställningar. Detta nya företag i den finska hufvudstaden har grundats af Aino Ackté och Edvard Fazer. Första programmet, som sedan upprepats, utgjordes af »Pajazzo» och Massenets »Navarresiskan». Rollbesättningen i Leoncavallo, opera var följande: Nedda: frk. Agnes Poschner, Canio: hr Väino Sola, Tonio: hr Rautavaara, Silvio: hr Hammar; i »Navarresiskan» utfördes titelrollen af fru Ackté, som rekommenderat pjäsen för teatern. — Konserterna har under denna tid varit talrika. D. 18 sept. gafs en konsert i universitetssal-n af sångerskan Astrid Granholm. D. 20 en annan sådan af sångerskan Silfverberg med hr O. Merikanto som ackompangatör. Dagen därpå konserterade hr Alexis af Enehjelm med samma biträde. D. 22 gaf pianisten Eino Lundholm konsert bl. a. spelande Beethovens sonata appassionata och Schumanns Faschingsschwank. D. 23 konserterade sångerskan frk. Agnes Poschner med kompositioner af Massenet, Debussy, Fauré, Mozart, Löwe och finska tonsättare. Filharmoniska sällskapet gaf d. 24 sin första folkkonsert. Sällskapets orkester ger fortfarande några gånger i veckan »populära konserter» i societetshuset. D. 26 konserterade sångerskan Götha Wickman med biträde af prof. George Duquenne. Hon hade nyss återkommit från studier i utlandet, hvilka, enligt kritiken, åstadkommit en skärpa i rösten, som förut ej funnits. En sångare Helge Nordin gaf dagen efter konsert. På finska teatern konserterade d. 28 hofsångaren John Forsell med biträde af filharmoniska orkestern. Programmet upptog arior ur »Barberaren,, »Figgaros bröllop», »Don Juan» (»Champagne-arian), Wotans afsked ur »Walkyrian», »Wolframs prissång i »Tannhäuser», sånger af Grieg, Sjögren, Alfvén och Sibelius (»Forskarlens brudar»). D. 1 okt. gaf han här sin 2:a och sista konsert, med biträde af sin fru Gurli F., som ackompanjatris, då han sjöng saker af Sibelius, Alfvén, Sjögren, Stenhammar etc. En af honom planerad konserttur i Finland lär ha måst afbrytas genom sjukdom. D. 30 september konserterade violinisten Sulo Hurstinen med biträde af fru Anna Krogius. D. 3 okt. gaf sångerskan Annabel Mac Donald konsert och två dagar därefter fru Maikki Järnefelt, biträdd af sin man, hr Selim Palmgren. Filharmoniska sällskapet gaf sin första abonnemangskonsert d. 9 okt., till hedrande af Joh. Svendsens minne upptagande endast hans kompositioner: 1 Symfoni n:o 1, D dur; 2 legenden »Zorahayda», för ork.; 3 violinromans; 4 Norsk konstnärskarnaval. Abonnemangen för 10 konserter kostar 25 mark för onumrerad, 30 mark för numrerad plats.

Kristiania. Sept. 18—okt. 10. Nationalteatern har af pjeser med musik denna tid uppfört Bj. Björnsons »Sigurd Slembe» med musik af Joh. Haarklou, »Madame Butterfly» (sista g. 23 sept.) och »Maria Stuart i Skotland.» D. 30 gaf teatern en minneskonsert öfver Johan Svendsen, som afled i somras, då af hans verk utfördes: 1, Symfoni n:o 2, B dur; 2. »Zorahayda», orkester-legend; 3. »Karneval i Paris»; 4. sånger, sjungna af fru C. Monrad; 5. Norsk Rapsodi n:o 3. Konserten upprepades d. 1 okt., hvarvid violinromansen utfördes i st. f. sånger. Äfven Musikföreningens 1:a abonnemangskonsert var ägnad åt Svendsens minne. Den gafs under ledning af Har. Heide, med biträde af violinisten fru Elsa Wagner. Programmet upptog: 1 Symfoni, D dur; Norsk Rapsodi n:o 3, Violinromans, »Karneval i Paris». Musikföreningen ger 6 abonnemangskonserter under säsongen (afgift 18, 12 à 10 kr.) och dessa komma att dirigeras af hrr Eyvind Alnæs, Tor Aulin, Oscar Fried (Berlin), Harald Heide och Wilh. Stenhammar.

Att nu återgå till teatrarna har Centralteatern denna tid uppfört »Dukkejomfruen» (»Julia») och »Lilla hertigen». Fahlströms teater lär ha upphört. — Af konserter gaf pianisten von Zadora (fr. Berlin) konserter d. 19 och 20 sept, dagen därpå violinvirtuoserna Alexander och Lili Petschnikoff en sådan, biträdda af en pianist Willi Bardas; D. 26 konserterade pianisten Anders Rachlén, d. 28 violinisten, Leif Halvorsen. I okt. gafs d. 4 romansafton af Marta Vestberg, d. 3 af finska sångerskan Saima Neovi, d. 6 visafton af Lisa och Sven Scholander. En sångerska Tia Wold gaf d. 9 konsert, biträdd af pianisten Brandt-Rantzau och dagen därpå »den världsberömda» (som det heter) svenska sångerskan fru Valborg-Svärdström, biträdd af pianisten Alnæs. Programmet upptog först »Norsk fjällsång» (»af Jenny Linds repertoar») vidare sånger af Bror Beckman, Alfvén, Peterson-Berger, Dannström, Lange-Müller och Alnæs.

Köpenhamn. Sept. 28—okt. 10. Kgl. teatern har denna tid af pjeser med musik uppfört »Carmen», med signora Maria Labia som gäst, hvarvid en kritiker anmärker »att hon ej motsvarade de höga förväntningar man gjort sig om henne.» Teatern har vidare uppfört »Bohème», Orfeus og Evrydike», »Tosca», »Pierrettes slør», de stående »Elverhöj» och »Der var en gang», »Livjægerne» samt baletten »Amor och balettmesterens luner». Casino-teatern har gifvit »Grefven af Luxemburg», Dagmarteatern »Sigurd Jorsalafar». Konserterna börja nu äfven här bli talrika. D. 21 gafs sångafton af Anna och Albert Mallinson; d. 19 o. 28 hade Jacques-Dalcroze föredrag och uppvisning här. D. 23 konserterade sångerskan fru Ellen Mau, biträdd af violoncellisten H. Sandby, och pianisten frk. Hertha Paludan-Nielsen. Den 27 och 30 konserterades af fru Sigrid Arnoldson, »primadonna vid Opèra comique i Paris, Coventgarden-teatern i London och Kejserliga teatern i Petersburg», — såsom annonsen lydde. Hon biträddes af hr Viggo Brodersen, som ackompagnatör. Den 29 gafs konsert af trion Bartholdy—Stoffregen—Salomon under medverkan af operasångerskan frk. Elisab. Dons. Programmet upptog: Beethoven: Trio, D dur; Tschaikowsky: Trio, A-moll samt sånger af Schubert och Händel. I oktober d. 4 konserterade violinisten Alfred Wittenberg från Berlin, dagen därpå gaf kammarsångaren Paul Schmedes sin 2:a och sista konsert. D. 3 gafs Safonoff-konsert i Odd Fellow palatsets stora sal, hvarvid programmet upptog Beethovens 5:te symfoni, Mozarts »Kleine Nachtmusik»-serenad och Tschaikowskys 4:e symfoni. Dagen därpå uppträdde den berömde ryske dirigenten som pianist å »Österbros kammarmusikförenings» konsert i violoncellsonat och »Kreutzer»-sonaten af Beethoven. Pianoaftnar, ha dessutom i denna månad gifvits af hr Rudolf Simonsen, fru Augusta Schiøler och Alice Landolf.

Sällskapet för Svenska Kvartettsångens befrämjande

inbjuder svenska tonsättare till täflan om pris för flerstämmiga kompositioner för mansröster.

Kompositionerna skola vara skrifna till svensk text efter fritt val och utan ackompagnement, förbehållande sig sällskapet ägande- och förlagsrätt till de arbeten, som blifva prisbelönade. Komposition, som är i enahanda eller liknande form från trycket utgifven, kan ej i täflingen deltaga. Vid bedömandet tages hänsyn till sångbar melodi och lättflytande stämföring samt lämplighet för vanligt röstomfång. Täflingspriser äro:

Ett första å Kr. 500,
två andra å Kr. 300 och
tre tredje å Kr. 100.

Prisdomare äro: musikdirektörerna Erik Åkerberg och O. Th. Sandberg samt director musices Hugo Alfvén.

Kompositionerna skola insändas senast den 1 dec. 1911 till Carl Johnn's musikhandel, Järntorget 78, och vara försedda med tydligt skrifvet motto, däraf afskrift skall finnas å ett medföljande, förseglad kuvert, innehållande kompositörens namn och adress.

Icke prisbelönad, men lämplig komposition kan efter öfverenskommelse inköpas, hvarvid rätt att bryta medföljande namnsedel förbehålles.

Stockholm i Maj 1911.

Styrelsen.

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

Svensk Koralbok,

i reviderad rytmisk form. På uppdrag af Kyrkosångens Vänners centralkomité under sakkunnig medverkan utgifven af **G. T. Lundblad.**

2:a förbättrade upplagan. Inb. kr. 4: 75.

»— — Arbetet bereder tillfälle att lära känna våra koraler i deras ursprungliga härliga form och i en harmonisering, som genom att innerligt och pietetsfullt ansluta sig till melodiens och psalmens karaktär ytterligare framhäfver dessas skönhet.»

(K. G. H. i Lunds Dagblad.)

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

K. S. V:s Psalm-melodier

i urval ordnade efter psalmboken utg. af **G. T. Lundblad.** Mjukt band 50 öre. (I parti billigare)

»Detta melodiurval afser att underlätta koralsångens öfning vid skolor och seminarier samt den *rytmiska psalmsångens införande i kyrkorna* — Tagas dessa enkla anvisningar i akt, skall den heliga sången förvisso uppenbara sin underbara makt att gripa, samla, värma och lyfta sinnen och hjärtan hos gammal och ung.»

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** världsberömda Flyglar och Pianinos.

J. G. Malmsjö

PIANINON
FLYGLAR

Göteborg.

F. d. Operasångerskan

Fru PAULA LIZELL

börjar sin undervisning ***i plastik och scenisk framställning*** med Måndagen den 11 Sept. 1911.

Mottagningstid för anmälningar och förfrågningar alla helgfria dagar kl. $^1/_2$ 2—$^1/_2$ 3 e. m. fr. o. m. Måndagen den 11 Sept.

Adr. ***Johannesgatan 22, n. 6.*** — Allm. Tel. 21610. (G. 23727.)

Kyrkosångens vänners samling

Koralpreludier

byggda på koralmotiv.

Utgifven af **G. T. Lundblad.**

1:a häft. 1,50, 2:dra häft. 2,—, 3:e häft. 2,—, 4:de häft. 2,— och 5:te häft. 2,—.

Ur pressen:

»Detta preludieverk, som är särskildt lämpadt till »Kyrkosångens Vänners Koralbok» och följer dess uppställning i rubrikernas bokstafsordning innehåller utom preludier af äldre och yngre utländska mästare på kyrkomusikens område, både svårare och lättare, delvis mycket korta, enkla och lätta *verkliga koralpreludier, byggda på koralmotiv*, af flera svenska kyrkomusiker såsom t. ex. *Carl Lundell, John Morén, Einar Skagerberg, And. Jobs, Herman Palm m. fl.* **Borde finnas i hvarje svensk kyrka som har orgel**». (Kyrkosången.)

Hvarje häfte för **endast 1 krona** vid rekvisition direkt från

C. W. K. GLEERUP, Lund.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 31:a årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1911 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar och en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

OBS.! Biografier och porträtt i n:o 1: Julia Claussen — Oscar Bolander — Bror Beckman; n:o 2: Ermanno Wolf-Ferrari — Brysselstråkkvartetten; n:o 3: Ignaz Friedman — C. F. Lundqvist — Franz von Vecsey; n:o 4: Johan Agrell — Wilhelmina Fundin — Joan Manén; n:o 5: Elfrida Andrée — Karl Valentin — César Thomson; n:o 6: Carl Nordberger — Otokar Sevcik; n:o 7: Alb. Lindström — Maikki Järnefelt; n:o 8: Camille Saint- Saëns; n:o 9: Wilma Neruda-Hallé † — Modest Moussorgski; n:o 10: Anna Judic — Fausta Labia — Maria Labia.

- Innehåll -

Arvid Ödmann (med porträtt) — Signe Rappe (med porträtt) — Fränz Liszt 1811—1911 (med porträtt) — Från scenen och konsertsalen — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten — Från våra grannland — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1911.